

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і
архітектури
Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра політичних наук і права
Фонд підтримки будівельної галузі (ФРН)**

ПОЛІТОЛОГІЧНА ДИСКУСІЙНА ПЛАТФОРМА

**СУБ'ЄКТНІСТЬ УКРАЇНИ:
ФОРМУВАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО**

23 жовтня 2024 року

ТЕЗИ СТУДЕНТСЬКИХ ДОПОВІДЕЙ

КИЇВ 2024

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ РЕЖИМИ: ДИНАМІКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ

<i>Максим Баранов</i>	
Сучасні диктаторські режими: варіанти XXI століття	5
<i>Анна Десненко, Олександр Черненко</i>	
Популізм як сучасний формат політики	9
<i>Олександр Медвідь</i>	
Освітня політика як інструмент державного контролю : від демократії до авторитаризму.....	14

ЦИФРОВІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОЛІТИЧНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ

<i>Костянтин Харко</i>	
Цифрові трансформації суспільних комунікацій та їх вплив на характер політичного режиму.....	19
<i>Дмитро Штепа, Владислав Коцюба</i>	
Політичний маркетинг та роль медіа	23

ПИТАННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

<i>Юлія Куреня</i>	
Україна в Європейському Союзі: кроки до інтеграції та утвердження суб'єктності	27
<i>Михайло Фіщук</i>	
Членство України в ЄС: ключові етапи та перспективи	33
<i>Асан Халілов</i>	
Стратегічне партнерство ЄС та України: від допомоги до повоєнної модернізації	37

ПИТАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТА ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

<i>Дмитро Міщук, Анастасія Даллакян</i> Санкції як інструмент міжнародної політики проти агресії: ефективність та наслідки для Росії	41
<i>Зоряна Конак</i> Відносини між Україною та Китаєм на тлі війни	49
<i>Роман Грабовський</i> Політичний дискурс глобального Півдня	54
<i>Яків Іващенко</i> Повернення біженців: українські реалії та закордонний досвід	63
<i>Владислав Савох, Максим Ковтюх</i> Політична мобілізація в Україні	68

ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

<i>Юлія Коржова</i> Гендерна чутливість парламенту як складова демократичного розвитку	72
<i>Віолета Марченко</i> Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» в контексті російсько-української війни	78
<i>Каріна Тельнова</i> «Партнерство Біарріц»: сучасні трансформації в гендерній політиці України	82

СУЧАСНА КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА

<i>Анастасія Суткова</i> Політика кліматичних змін: виклики для національних урядів	86
---	----

ПИТАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

<i>Надія Степенко</i>	
Жіночі волонтерські організації як перспектива майбутнього молодіжної політики України	92
<i>Андрій Карасьов</i>	
Політизація нових молодіжних субкультур	97

ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

<i>Катерина Нечипоренко</i>	
Проекти публічно-приватного партнерства в сфері освіти.....	109
<i>Юлія Червяк</i>	
Велика Британія – родоначальник сучасного публічно- приватного партнерства.....	113
<i>Дмитро Сичов</i>	
Розвиток публічно-приватного партнерства в транспортній сфері.....	120

Яків Іващенко,
студент 1-го курсу ОП «Політичний менеджмент»
Науковий керівник: к.п.н., доц. Гербут Н.А.
Київський національний університет будівництва і архітектури

ПОВЕРНЕННЯ БІЖЕНЦІВ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Згідно з оцінками Міжнародного валютного фонду, чисельність населення України зазнала суттєвих змін протягом останніх років. У 2021 році, за даними МВФ, в Україні проживало близько 41 мільйона осіб. Однак у 2022 і 2023 роках фонд зафіксував значне скорочення населення – до 35 мільйона та 33,2 мільйона осіб відповідно.

МВФ прогнозує, що чисельність населення України буде змінюватись наступним чином [1]:

2024 рік	33,4 млн осіб
2025 рік	34,3 млн осіб
2026 рік	35,1 млн осіб
2027 рік	35,8 млн осіб
2028 рік	36,0 млн осіб

Українські реалії. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну спричинило найбільшу в Європі з часів Другої світової війни хвилю біженців. Мільйони українців були змушені покинути свої домівки, шукаючи безпеки за кордоном.

Станом на лютий 2024 року Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) надало оцінку щодо кількості українських громадян, які через війну змушені були покинути країну. За їх даними, загальна чисельність українців, які отримали різні форми захисту за кордоном, сягнула 6,48 мільйона осіб.

Більшість з них – 6,004 мільйона – знайшли притулок у європейських країнах. Варто зазначити, що ця цифра включає і 1,25

мільйона осіб, які перебувають на території Росії та Білорусі. Частина з них опинилася там добровільно, інші ж були примусово депортовані.

Крім того, значна кількість українців – 475,6 тисяч – знайшли притулок за межами Європи, переважно в Північній Америці, зокрема в США та Канаді.

Ці цифри охоплюють українців, які звернулися за статусом біженця, отримали тимчасовий захист або перебувають під іншими формами міжнародного захисту [1].

Близько половини усіх українських біженців станом на листопад 2022 року (52%) складала діти. Серед дорослих станом на листопад 2022 року переважну більшість становили жінки (83,4%).

З чоловіком чи дружиною за кордон виїхали тільки 17,3% опитаних; самі виїхали 13,3%; з неповнолітніми дітьми – 59,3%. Із Запорізької області за кордон виїхала майже чверть усього населення (23%), далі ідуть Київ (19%) та Київська область (19%), Дніпропетровська (18%), Миколаївська та Херсонська області (по 16%). Відносно небагато українців виїхали із західних областей України – не більше 10% з кожної [2].

Більшість (67%) опитаних українців загалом задоволені перебуванням у країні поточного проживання. Вони також високо оцінюють рівень державних послуг (57%). Водночас вказують, що основними проблемами, з якими стикалися, є відсутність або складний доступ до медицини, а також її низька якість (45,4%), високий рівень бюрократизації (26%) та несвоєчасне оформлення потрібних документів чи надання соціальних виплат (13,3%). Зрештою, всі згадані аспекти впливають на загальне сприйняття біженцями свого майбутнього у країні перебування. Загалом більшість опитаних біженців зазначає, що їм усе-таки більше подобається життя в Україні. Лише близько третини опитаних респондентів загалом надають перевагу країні перебування

За результатами дослідження, проведеного Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців у січні 2024 року, спостерігаються зміни у настроях українських біженців щодо

повернення на батьківщину. Порівняно з аналогічним опитуванням, проведеним рік тому, кількість тих, хто має намір повернутися в Україну, зменшилася на 12% – тепер про такі плани заявляють 65% респондентів. Водночас зросла частка тих, хто не бажає повертатися. Якщо рік тому таку позицію висловлювали 5% опитаних, то в січні 2024 року цей показник збільшився до 11%. Ці дані свідчать про певні зміни у настроях українських біженців за кордоном та можуть вказувати на тенденцію до більш тривалого перебування частини українців за межами країни.

Нестабільна безпекова ситуація в деяких регіонах України залишається головною перешкодою для повернення біженців. Постійні обстріли та загроза нових атак стримують багатьох від повернення. Зруйнована інфраструктура, втрата робочих місць та економічна нестабільність ускладнюють процес повернення та реінтеграції біженців. Уряд України розробляє програми сприяння поверненню біженців, включаючи допомогу з житлом та працевлаштуванням. Однак реалізація цих програм стикається з фінансовими та логістичними викликами [2].

Для вироблення ефективної стратегії повернення біженців додому Україні варто вивчити досвід тих країн, які мали подібні проблеми.

Після війни 1992-1995 років Боснія і Герцеговина зіткнулася з проблемою повернення понад 2 мільйонів біженців. Міжнародні організації намагалися сприяти поверненню людей до їхніх колишніх домівок, але часто стикалися з опором місцевих громад. Ключовими факторами успіху були міжнародна підтримка, програми відновлення житла та сприяння міжетнічному примиренню.

Після геноциду 1994 року Руанда зіткнулася з масовим поверненням біженців – понад 3,5 млн осіб. Країна впровадила амбітну програму «umudugudu» для створення нових поселень для репатріантів. Сьогодні Руанда продовжує політику заохочення повернення, надаючи безкоштовне медичне страхування та продовольчу допомогу новоприбулим. Важливу роль відіграли програми національного примирення та економічного розвитку.

Після десятиліть конфліктів в Іраку, включаючи війну проти ІДІЛ, близько 5 млн іракців повернулися на батьківщину. Однак 1,14 млн. все ще залишаються внутрішньо переміщеними особами. Уряд Іраку впроваджує програми підтримки репатріантів, включаючи фінансову допомогу, житлові програми та компенсації. Проте повернення ускладнюється низьким рівнем доступу до базових благ, проблемами з працевлаштуванням та документами.

Досвід Сирії показує складність повернення біженців у умовах тривалого конфлікту. Багато сирійців не можуть повернутися через небезпеку та зруйновану інфраструктуру [3].

Враховуючи українські реалії та зарубіжний досвід, можна визначити основні чинники, які будуть сприяти поверненню українських біженців додому:

- забезпечення безпеки в регіонах повернення має бути пріоритетом для уряду України;
- створення робочих місць та відновлення інфраструктури є ключовими для успішної реінтеграції біженців;
- Україна може скористатися досвідом та ресурсами міжнародних організацій у процесі повернення біженців;
- процес повернення біженців вимагає довгострокової стратегії, яка враховує не лише негайні потреби, але й перспективи сталого розвитку громад;
- важливо забезпечити психологічну допомогу біженцям, які повертаються, для подолання травм війни

Повернення біженців – це складний і тривалий процес, який вимагає комплексного підходу. Враховуючи закордонний досвід та адаптуючи його до українських реалій, залучаючи допомогу міжнародних організацій та окремих країн, Україна може розробити та реалізувати ефективну стратегію для сприяння безпечному та сталому поверненню своїх громадян.

Список використаних джерел

1. Гетман О. Як інші країни після воєн повертали своїх мігрантів і що робити Україні. *Українська правда*. 2024. 2 травня. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/05/2/713185/> (дата звернення: 6.10.2024).

2. Біженці з України: хто вони, скільки їх та як їх повернути? Фінальний звіт. К.: ЦЕС, 2023. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/bizhenczi-z-ukra%D1%97ni.-finalnij-zvit.pdf> (дата звернення: 8.10.2024).

3. Воєнні мігранти: світовий досвід та українські особливості. К.: ЕЕП, 2024. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://iset-ua.org/images/Policy-war-migranti-final.pdf> (дата звернення: 9.10.2024).